

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Методи Манчев Даскалов
(Секция за Средновековна археология, НАИМ – БАН)

Член на Научно жури, съгласно Заповед I-1067/ 27.07.2022 г. г. на Директора на НАИМ и определено от Заседание на НС на НАИМ–БАН (Протокол № 46/ 26.07.2022 г.) по обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, научно направление „История и археология“, научна област „Археология“, за нуждите на Филиала на НАИМ – БАН в гр. Шумен (ДВ бр. 39/ 27.05.2022 г.)

В нормативно определения срок документи е подал един кандидат – гл. ас. д-р Мария Георгиева Манолова–Войкова (от РИМ – Варна). Според специалната комисия документите на кандидата отговарят на изискванията е и допуснат до явяване на конкурса.

Д-р Мария Манолова е професионален археолог повече от 20 години; тя е придобила образователната степен „магистър“ по история в Историческия Факултет (Катедра Археология) на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1996 г.; от 1996 до 2000 г. е редовен докторант в Секцията по Средновековни археология на НАИМ – БАН. През 2001 г. защитава **образователна и научна степен „доктор“ по археология с дисертация на тема: „Луксозната керамика в българските земи през XI–XII в.“**; от **2001 до 2009 г. е „главен асистент“** по археология в Хуманитарния факултет на Варненския свободен университет; **от 2009 досега е на същата академична длъжност** в Регионалния исторически музей във Варна. **От 2017 г. е завеждащ отдел „Археология“** в същия музей. Междувременно е и хоноруван преподавател в Хуманитарния факултет на Шуменския университет „Константин Преславски“.

Професионалната кариера и научно-изследователската дейност се развива възходящо и към днешния ден тя е утвърден и уважаван изследовател в областта на средновековната археология.

Научната продукция на гл. ас. д-р Мария Манолова е със голям обем и отразява много добре нейните научни интереси.

На първо място трябва да се отбележи представеното **монографично изследване „Византийска керамика от Българското черноморско крайбрежие**

(VIII–XIV в. сл. Хр.)“ (ISBN 978-619-258-012-4). То е първото обобщение в нашата специализирана литература върху разпространението на импортни керамични изделия (луксозни съдове и тара) в споменатия в заглавието твърде обширен средновековен период (разделящ се на т.нар. Средно– и Късноримски, според хронологията, използвана от световната византистика). Разгледани и обобщени са материали от градове по българското крайбрежие и обекти (населени места с различна характеристика) от близките им зони, проучвани в различна степен чрез дългогодишни системни или по-краткотрайни разкопки. Засегнати са специфични находки, известни в обширни райони (в Източното Средиземноморие като цяло) и отдавна признати за една от основните характеристики на керамичното производство във Византия. Изтъкнати са производствено-технологичните и декоративните особености, възможностите за отнасяне към различни производствени центрове и отделни хронологични периоди от тяхното функциониране, разпространението им в отделни зони на византийската култура. Посочени са изчерпателни паралели с утвърдени и предполагаеми производствени центрове. По този начин материалите от днешните български земи стават част от общеевропейската проблематика на византоложките проучвания в областта на керамичното производство. Реален е приносът за очертаване на съобщителната и търговската мрежа в рамките на Средиземноморието, обменът със столицата и други градове – основни производствени центрове. Друг принос е извеждането на прецизни хронологичните рамки на разглежданата продукция (луксозни трапезни изделия и тара), което я превръща в сигурен хронологичен индикатор за обекти в днешна България.

Други научни интереси и приноси на кандидата, както се вижда от научната продукция и теренната изследователска дейност, са в няколко направления:

– Началото на научното развитие на кандидата е тясно свързано с проучванията и материали във втората българска столица – Велики Преслав. Тя е ангажирана с разкопки в Дворцовия център на града (с голяма площ и сложна стратиграфска ситуация) и това е представено в научната ѝ продукция. Публикациите ѝ имат принос към общото познаване на живота в столичния град.

– Като цяло интересите и изследователските теми са свързани с проучванията на Средновековието на отделни селищни структури в днешна Североизточна България и Черноморското крайбрежие, а и във вътрешността като цяло. С професионалното си израстване д-р Мария Манолова се насочва и към обширната и сложна проблематика за прехода през ранновизантийския период (от

Античност към Средновековие) – в поселищния живот както при отделни населени места, така и в по-големи зони на Черноморския бряг и в контактните с него зони.

– Конкретен и задълбочен интерес от нейна страна е насочен към: изследвания върху керамични комплекси от отделни обекти; поява и разпространение на специфични керамични видове и типове; във връзка с отдавнашните ѝ научни интереси особено внимание се отделя на импортни изделия; резултатни са стремежите за изследване на търговските контакти и комуникации. Определено тази област е най-широко застъпена в изследванията и в нея са най-съществените приноси.

– В тясна връзка с тях са проблемите, свързани с хронологията и периодизацията на функционирането на отделни производствени центрове и разпространението на тяхната продукция, която в много случаи е основна за определяне на времевите рамки на съществуване на отделните селищни структури в днешните български земи.

Д-р Мария Манолова е автор и съавтор в 6 студии (на български и английски) и още над 30 статии, обнародвани в представителни национални и международни издания. Те са свързани с публикуване на резултати от теренно-изследователската работа във Велики Преслав, Кастрици, Петрич–кале и др.; анализи и обобщения върху археологически материали от конкретни обекти, по-малки и по-големи райони по Северното и Южното Черноморие и Западното крайбрежие като цяло.

Научните интереси на д-р Мария Манолова–Войкова са отразени и в участията ѝ с доклади в ред национални и международни научни форуми. Тук изпъква активността ѝ в три последователни (XI–XIII) Конгреса на AIECM3 on Medieval and Modern Period Mediterranean Ceramics (в Анкара и Анталия, Атина и Гранада); участва и в други международни изяви, проведени във Варна, Симферопол, Ялта, Тесалоники, Белград и др. Тези участия я правят международно разпознаваем и признат изследовател на средновековното керамично производство, търговския обмен и средновековните структури по Западното Черноморско крайбрежие.

Теренна изследователска дейност на д-р Мария Манолова–Войкова е продължителна и продуктивна (над 20 години) и включва обекти с разнообразна културна и хронологична принадлежност. Теренната ѝ работа е най-вече в старата столица Велики Преслав, Петрич–кале, Кастрици (Евксиноград). Участва в разкопки на Дебелт, о-в Св. Тома, Поморие–Анхиало и др. Около 15 години ръководи многобройни спасителни проучвания в Архитектурно–археологическия резерват „Одесос“ (в

съвременна градска среда, със сложна стратиграфия и т.н.). Резултатите от полевата дейност са отразени в над 50 статии (самостоятелни и в колектив) в годишниците „Археологически открития и разкопки“.

Кандидатката притежава организационен и административен опит. Активно участва и в подготовка и осъществяване на изложби в страната и чужбина. Член е на редакционни колегии, има редакционен опит

От приложената справка по показатели се вижда, че отговаря на държавните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

В заключение на изложеното до тук изразявам своето **положително мнение** и отправям предложение към останалите участници на Научното жури по обявения конкурс, както и към членовете на почитаемия Научен съвет на НАИМ да **изберат гл. ас. д-р Мария Георгиева Манолова–Войкова на академичната длъжност „доцент“.**

Доц. д-р Методи Даскалов